

[Arne Larsen.]

ekspropriationslov. Herefter vil det kun i særlige tilfælde blive nødvendigt med særskilt ekspropriationslov. Med dette lovforslag samles og standardiseres en række spredte lovbestemmelser og en række love; 15 i alt overflødiggøres mere eller mindre ved dette lovforslag. Det af den højtærede minister for offentlige arbejder fremsatte lovforslag går noget videre end kommissionens forslag. Jeg tror, at det er en gavnlig og nyttig udvidelse, at ekspropriationsadgangen eller -tilladelsen omfatter såvel statslige anlæg som ikke-statslige anlæg med hensyn til baner og for rutebildrift, som jo nok i den kommende tid vil blive ret aktuelle; ligeledes den foreslåede udvidelse af ekspropriation til postbygninger finder jeg gavnlig.

Hele problemet med beskyttelse af jernbanelinjer mod snedriver og snefygning ved anbringelse af sneskærme er medtaget i dette lovforslag og overflødiggør derved en række andre lovbestemmelser, og det synes jeg ikke man kan have nogen indvendinger imod, ej heller mod de regler, hvorefter erstatning eventuelt skal udredes.

Mit parti finder som sagt lovforslaget hensigtsmæssigt og i høj grad lovteknisk forenkende, og vi kan anbefale det på det varmeste.

Johan Asmussen: De uafhængige har principielt en særlig sympati for forenkende og arbejdsbesparende love, men når der er tale om foranstaltninger, der går ud over den private ejendomsret, så må efter vor opfattelse det nemme, det, der for statsmyndigheder og ministre eller folketing er det nemme, ikke gå forud for samvittighedsfuld overvejelse af, hvad hensynet til den private ejendomsret kræver. Ud fra dette grundsynspunkt er vi betænkelige ved generelle ekspropriationslove, der overflytter folketingets beskyttende varetagelse af den private ejendomsrets interesser til administrationen, og navnlig når man som her vil gå ud over de rammer, man hidtil har fulgt ved de årlige ekspropriationslove.

En betænkelighed, som på ingen måde må overses, er, at de ejendomsbesiddere, der bliver underkastet ekspropriation efter en sådan ekspropriationslov, i realiteten bliver unddraget den særlige beskyttelse,

der ligger i grundlovens regel om, at gennemførelsen af et lovforslag om ekspropriation af $\frac{1}{3}$ af folketingets medlemmer kan kræves udskudt til fornyet vedtagelse af et nyt folketing.

Over for disse betænkeligheder står to ting, der kan og bør være af tungtvejende betydning. For det første de ord, de mest betydningsfulde, men også mest selvfølgelige, der findes i lovforslaget, ordene i indledningen til § 1: „Når almenvellet kræver det,“ de kendte ord fra grundlovens § 73. Det er betænkeligt, navnlig på så generelle områder, som der her sigtes på, at beføjelsen til at afgøre, hvad almenvellet kræver, henlægges til ministeren, men det er naturligvis en selvfølge, at fortolkningen af dette begreb må følge det, der er fastlagt i teori og retspraksis.

Men lige så betydningsfulde er nogle ord, som ikke står i dette lovforslag, men alene i grundloven, den nye bestemmelse fra 1953 i § 73, stk. 3, der fastslår, at ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene. Når dette lovforslag vedtages, og det gør det jo formentlig med eller uden ændringer, er der ganske særlig grund til, at man fra folketingets side indskærper over for ministeren, at det er meningen, at den kontrolmyndighed, som med denne bestemmelse er tillagt og pålagt domstolene, skal tages alvorligt, således at forstå, at hvis der i et konkret ekspropriationstilfælde er taget skridt til at indbringe sagen for domstolene, så må det normalt være en selvfølge, at man afventer domstolsafgørelsen og ikke foregriber begivenhedernes gang og dermed mere eller mindre gør domstolsafgørelsen illusorisk. Det bør med andre ord ikke gå som i sagen med Læsømasterne med de mange mærkelige og lidet pyntelige foretelser, hvor den højtærede ministers dispositioner og udtalelser nærmede sig det, der i engelsk ret kaldes foragt for retten, for ikke at sige foragt for grundloven.

Hvad selve det foreliggende lovforslag angår, er vi som sagt ikke uden sympati for de bestræbelser, som det er udtryk for, henimod forenkling og tidsbesparelse. Men forslaget indeholder en tendens, der går ud over, hvad der på grundlag af de tidligere årlige love vel kan være rimeligt og nødvendigt ud fra praktiske hensyn, og ud over de